

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Z dnem 1. oktobra t. l. se prične naročevanje za zadnje četrtletje tega leta.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 24. septembra.

Govoriti nam je danes o najnovejšem odloku z dne 12. julija t. l., s katerim se je v tretjem in četrtem razredu ljudskih šol Ljubljanskih s početkom novega leta slovenščina kot učni jezik odstranila, na njeno mesto pa posadila nemščina. Stvar je eminentne načelne važnosti, vzbudila je senzacijo v poslaniških krogih, presenetila je naš mestni zastop, ki je jedva iz časnikov poizvedel o tej naši najmlajšji pridobitvi, in navdala je vsacega rodoljuba z občutki, katerim niti pristnega izraza dati ne smemo, ako hočemo, da pride naš list našim naročnikom v roke.

Pisati moramo torej jako previdno in hladnokrvno. Obrisati hočemo senzačnega odloka zgodovino, kolikor nam je pristopna, ob jednom pa zavrniti najnovejšega dnevnika zvišaje razpeljave v tem vprašanji.

Zgodovina tega odloka je naslednja: Pred dvema letoma je mestni zbor Ljubljanski sklenil, da se slovenščina upelje kot učni jezik za vse razrede v ljudskih šolah, in ko je deželni šolski svet

kranjski ta sklep potrdil, se je tudi dejanski izvel in slovenščina bila je učni jezik in vsakdo je mislil, da tako tudi ostane, kar trešči mej nas omejnjeni odlok. Občno osupnenje! Vse povprašuje: kako? od kod? A odgovor na to vprašanje bil je težaven. Zastop mesta Ljubljanskega, ki mora vzdrževati ljudske šole in ima torej gotovo in zakonito pravico odločevati o jeziku, o tem ničesar ne zna, čital je ta glasoviti odlok tudi še le v časopisih. Deželni šolski svetniki so isto tako presenečeni, kajti nobeden se ne spominja, da bi se bilo kaj jednacega v kakej seji obravnalo kamo-li sklepalo, vsakdo je gledé tega vprašanja „peregrinus in Israel“, izimši jedinega urednika Šukljeja, ki vé povedati, kako se je porodil ta odlok, in kateri kot pravcati „advocatus diaboli“, poleg tega pa menda tudi v svojej lastnosti kot poslanec dolenskih mest to naredbo zagovarja in opravičuje. Argumentuje pa naš čudak tako, da, akoravno je deželni šolski svet začetkom tega leta odobril mestnega zbora nasvete ter zaukazal, da se ima nemški jezik stoprav od tretjega razreda pričesni vsprejeti mej obligatne učne predmete, s tem stvar še ni bila rešena. Ljubljana ni čisto slovenska, v njej živi tudi do 5000 Nemcev, ki so poslancu dolenskih mest posebno na srce prirastli. Na te se je moralo tudi ozirati. In tako je prišlo, da je naučno ministerstvo „z odlokom z dne 2. marca 1884 št. 238 naznanilo deželnemu šolskemu svetu, da sicer odobruje njegove sklepe gledé slovenskih šol, da pa ob jednom kategorično zaukazuje ustanovitev javnega zavoda z nemškim učnim jezikom za otroke nemških starišev. Ob istem času se imajo uživotvoriti učni zavodi obojih kategorij — tako se je glasila koncizna naredba visokega ministerstva.“

Verujemo, da je ministerstvo izdalo res to naredbo, a vprašamo, je li bilo treba izvajati jo na tak način, ki ne ugaja niti intenciji ministerstva? Naj se g. Šuklje nikar ne sklicuje na šolo v Liberci, kajti nikdar bi se ondu ne bilo odredilo, da se morajo, dokler česke šole ni, vsi nemški učenci poučevati v češčini. V Ljubljani pa, kjer je v preteklem letu bilo na mestnih deških in dekliških šolah 89 nemških 1462 pa slovenskih otrok, uvel se je ta vratolomni eksperiment v g. Šukljeja posebno zadovoljnost, ne glede na to, da je mestni zbor še le pred par meseci izjavil, da takoj sezida

nemško šolo, ko bi se to zahtevalo vsled istinite potrebe in dotična gospoda imela je toliko hitrico, da vsled „koncizne naredbe“ ministerstva mestnemu zastopu niti ukazala ni, da se mora nemška šola otvoriti, ampak kar na vrat na nos uvela se je nemščina.

Ničesar drugega se ni storilo, nego stavilo se je 5 statističnih vprašanj na mestno županstvo in za odgovor določil se je kot zadnji obrok 18. dan julija t. l. Ker se je pa gospodi menda mudilo, neso počakali, da doteče ta obrok, ampak v 12. dan julija t. l. izdali so že omejnjeni odlok, kar je vsekako resnega premisleka vredno.

„Kedo je kriv?“ povprašuje sedaj s hlinjeno nevnostjo najnovejši dnevnik. Kdo drugi, nego tisti, ki tako vpraša! Iz gorečnosti, s katero to naredbo zagovarja, sme se vsaj tako sklepati, zlasti pa, ker ni prvi pot, da se tako iskreno poteza za Ljubljanske Nemce. O realki bil je govor, ko je g. Šuklje prvokrat elegantni svoj rapir potegnul za zatirane Nemce, sedaj pa je zopet povodom omenjenega odloka za umestno spoznal, zagovarjati nemški živelj, da si do sedaj še nikdar in nikjer nismo čuli, da bi ga bili Nemci izbrali svojim zastopnikom, marveč volili so ga prepotrpežljivi slovenski prebivalci dolenskih mest in sicer na podlagi narodnega programa.

A za svoje volilce in njih slovenski značaj se menda malo briga, kajti njemu ni za stvar, njemu je le za osobo, kar je baš v članku „kdo je kriv?“ sijajno dokazal. Kakor v znani basni o volku in jagnjetu na potoku, hotel je vso krivdo navaliti na šolski odsek, v katerem je lani še on sam predsedoval, v katerem pa sede sedaj drugi možje, takozvani radikalci, „Narod“-ovi in „Slovanovi“ pristaši. Tem je hotel jedno zasoliti, a spodletelo mu je, kajti šolski odsek mu nema niti najmanjše krivde, ker ni dobil v roke niti „koncizne naredbe“, niti osodepolnih „ubogih petero vprašanj“, niti senzačnega odloka. „Elegantni rapir“ mahal je torej po praznem vzduhu. Tudi zabava!

Ker je po tem takem Šukljeja trditev, da je šolski odsek to zakrivil, neosnovana, bosa, ali še določneje povedano: navadna laž, ker drugega nikogar ni imenoval, kateremu bi se omenjeni odlok

LISTEK.

Kitaj in njegove naprave.

(Dalje.)

Častenje prednikov.

Častenje prednikov je podlaga vsega npravstvenega življenja kitajskega. Prednike častiti mora vsak Kitajec, kakor kristijan moliti. Vsaka rodbina časti svoje prednike. Če je rodbina bogata, je shodišče, kjer časte prednike, veliko kakor cerkev, v njem biva vedno duh rodbine, kakor sveti ogenj. Stene shodišča so pokrite z napismi, kateri ne naštevajo samo imen prednikov, temveč tudi njih zasluge in naslove. Ti hrami neso nič drugega, kakor žilišče prednikov. Ob določenem času sbhajajo se vsi člani rodbine v hramu prednikov, da časte njih spomin. Častenje prednikov je jednako razširjeno v vseh razredih prebivalstva. Smrt ne uniči sorodstven zveze, a jo še le posveti. Pri nas pokojnikov nikdar ne pozabijo. Ranjke pozabljati je zapadna navada. Tu se ohrani samo spomin ljudij, ki imajo velike za-

sluge za državo, o prednikih „sploh“ pa nič ne vedó. Redko dobiš rodbino, ki ti ve po imenu kaj povedati o svojem pradedu, še redkeje ti vedo kaj povedati o prababi. Jaz sam sem slišal, kako so se norčevali iz umrlih prednikov, — to je zanimljiv znak noveje civilizacije, prednike nazivljajo „starce“ in dajo tej besedi nek poseben zaničljiv pomen. Ubogi stari! vas cenijo manj, kakor star porcelan ali preproge. Nikdo se ne spominja brezštevilnih imen, načrtanih na grobnih kamenih. Bil sem že na pokopališčih. Kak žalosten prizor nam predstavljajo. Od časa poérnele imortelke krase stare gomile, nikjer nesem videl svežih cvetlic. Proklinjal sem te imortelke, — te cvetlice brez duha in svežosti; one nikoli ne ovenó in neso nič drugega kakor simbol licemerstva! — Mi pokopujemo svoje pokojnike na visokih gorah, ki obdajajo naša mesta. Navadno si prizadevamo izbrati najvišjo goro, da bi bile gomile bližje neba. Grobni spomeniki naših prednikov ohranjajo se na veke sredi neumrljive prirode.

Slovesno častenje prednikov je v Kitaji dvakrat v letu spomladi in jeseni, ta dva obletna prazdnika zberé se vsa rodbina. Ti člani rodbine, kateri

pridejo od daleč, nastanejo se v kočah, postavljenih poleg zbirališča, v kojem časte prednike; pri bogatih rodbinah ta zidanja dosežejo ogromni obseg; drugi čas se pa ti prostori porabijo za šole, in ker se ti hrami navadno stavijo zunaj mesta, se po leti rabijo tudi za počivališča. O ženitvah, in kadar kdo napravi izpite, tudi rodbina obišče svoj rodbinski hram prednikov in deli z njimi svojo radost.

Car časti spomin državnikov, ki so izvrstno opravljali svoje dolžnosti; on jim ne postavlja kipov, ampak zida na njih gomilah hrame, v katerih potomci slavijo prednike. Ob letnem slovesnem spominanju ne prihajajo v te hrame samo sorodniki umrlih dostojanstvenikov, ampak tudi carjevi odposlanci. Na vsakem hramu je nadpis, ki nam pripoveduje ime in naslov dostojanstvenika, pa tudi njega zasluge za državo. Pa podobno čast skazuje car v jako redkih slučajih.

O otrocih.

V Evropi so razširjene jako strašne vesti o položaji otrok v Kitaji. Nekateri se celo predrznejo trditi, da so videli, kako sami roditelji mečejo svoje otroke živalim, da jih požró. Evropeci verujejo tem

